

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld. — kr. „ pol leta 1 „ 60 „ „ četrt leta — „ 80 „ Naročnina se pošilja opravištvu v škofijsk. poslopju (Bischofhof.) Deležniki tisk. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

 Zdaj imajo vsi, ki še so nam kaj naročnine za letos dolžni, na zavitku svoja imena modro podčrtana; to je rahli opomin in prošnja, naj se dotični podvizajo nam poslati zaostalo naročnino in zraven tudi naročnino za prihodnje leto, če še hočejo med naročniki „Sl. Gosp.“ ostati, ker drugo leto lista ne moremo nikomu pošiljati, ako nam naročnine naprej ne pošljejo.

Za celo leto znaša za „Slov. Gospodarja“ deležnina 5 fl., — naročnina 3 fl., — za pol leta 1 fl. 60 kr., — za četrt leta 80 kr. Denar se najleži pošlje po poštah nakaznicah z napisom: Opravištvu „Slov. Gospodarja“

v Mariboru.

Praska liberalnih poslancev z liberalnimi ministri na Dunaju.

Minulo je nekoliko let od nesrečnega dogodka, ko je lepo oblečen tujec, liberalizem, potrkal na vrata naše velike in lepe Avstrije ter prijazno poprosil, naj ga vzamemo pod streho. Konservativci smo ga brž spoznali, da je nevaren gost in smo svetovali, naj se mu vrata dobro pred nosom zaprejo. Toda večina veljavnih ljudi med nami je vse verovala, kar jim je zvit tujec obetal, sprejeli so ga z velikim veseljem in mu izročili vse gospodarstvo nadjajé se, da bode sedaj pri nas vse napredovalo: poštenost, čednost, svoboda, varnost imetja, časti in življenja, zlasti pa kupčija, obrt in kmetijstvo tako, da bodo ljudje, kakor v nebesih — bogastvo bo povsodi rastle, dače padale — vse bo uživalo dobre občnega blagostanja. Tako je liberalizem obetal, tega so se zaslepljeni ljudje nadjali. Ali kako britko so se ukanili, kako neizrečeno golfali, ti ubogi, lehkoverni ljudje! Sedaj vidijo in nemilo čutijo, da je bilo vse obetanje — prazno in jalovo. Stari blagostan je preminol, novi ni prišel, pač pa na-

rašča vseobčno siromaštvo. Liberalci tega dolgo niso dali veljati, vendar sedaj je sila tako občna postala in toliko močno pritisnila, da začenjajo celo liberalni poslanci spregledavati, zlasti v dunajskem državnem zboru. Le čuda in škoda je, da ti gospodje samo nesrečne nasledke vidijo in po liberalnih ministrih udrihajo, namesto da bi se popolnem spokorili in krivim naukom lažnjivega liberalizma slovo dali. Sedanji minister, zlasti finančni minister je precej zveden in delaven mož — ali vsa njegova nesreča je, da kot liberalci in ustavovernež mora gospodariti po željah, zaupanj in postavah, koje so mu predpisali liberalni ustavoverni poslanci.

Udrihali so pa ti liberalni gospodje res neusmiljeno po svojih jednako liberalnih ministrih. Tri dni bilo je strašno tepenje in klanje v državnem zboru — toda kri ni tekla — topli so se z besedami. Finančni minister je za l. 1877 zahteval, naj mu državni zbor dovoli porabiti 405 milijonov, ter je ob enem naznanil, da bo zmanjkalo še 28 milijonov. Ta novica je poslance neizmerno razkačila; toliko do sedaj ni zahteval noben minister v Avstriji. Začeli so ubogega ministra, ki je na svoje rame vzel vse grehe liberalizma, strahovito napadati. Prvi je na njega segnol neki Schöffe in revno tožil: kam pridemo, če bo vlada tako naprej dolgove delala in pomanjkljeje kazala; davkeplačilci onemagajo, dače rastejo, obrtnost hira, dela ni, zaslužka ni, siromaštvo povsodi se glasi, skoro ni posestva najti, ki bi ne bilo zadolženo; in kaj dela vlada? Za gosposke izdajamo 64 milijonov več, kakor pred nekoliko leti, uradnikov je vse polno, pisarijam ni konca, ne kraja. . . Poslanec žl. Plener je finančnemu ministru očital, da se je v računu zoper vrezal; kajti zmanjkalo mu ne bo na leto 28 milijonov, ampak 47 milijonov. Neki Schönerer in zopet neki Steudel, čista liberalca in goreča ustavoverca, sta povdarjala, da je vse nesreče krivo ministerstvo, ki bi lahko pomagalo pa neče; treba mu je le izgnati jezuite, pograbit cerkveno premoženje in uvesti civilni zakon. No, ta gospoda, bo težko

kedaj pamet srečala, čeravno vidita nesrečne nasledke liberalizma in sploh neverstva. Za njima je zajamral ljubljanski poslanec Dolfi Schaffer ter obžaloval, da veliki državni dolgovi za obresti požrejo na leto 112 milijonov dačnih goldinarjev in l. 1878 celo 121 milijonov. Toda vse liberalne tožnike ministrov prekosil je poslanec Skene iz Dunaja. Rekel je: finančni minister sedi na ministrskem stolu 5 let, in v teh letih je državne stroške pomnožil za 80 milijonov, čeravno je državnega premoženja prodal za 105 milijonov. Kaj bodo naši otroci rekli? Vsled znanega „kraha“ l. 1873 je vzel 85 milijonov na posodo, kam jih je spravil, tega nam še ni povedal. Zlati dolg 48 milijonov v spomladi ni izdal, sedaj pa ne more dobrega kupca dobiti, med tem pa je od juda Rothschilda izposodil 45 milijonov; tako se bližamo vsaki den bolj — državnej krizi. Vlada je od davkeplačilcev iztirjala in prejela neizmerno veliko milijonov, a opravila ž njimi ni veliko; edina skrb bila njej je: ostati na kormilu in je veliko porabila v to, da si je večino v tej zbornici poslancev ohranila (oho). Taka vlada, taki ministri pač najboljše storijo, ako brž — odstopijo. Tolikim napadom nasproti finančni minister ni mogel molčati. Oglasil se je tedaj in krepko in glasno odbil napade liberalnih poslancev rekoč: čudim se, kako liberalni in ustavoverni poslanci napadajo moje postopanje, jaz sem gospodaril, kakor so meni ovi gospodje sami po svojih sklepih v tej državnej zbornici velevali. Tako so mi tudi l. 1873. dovolili vzeti 85 milijonov na posodo, da pomagam po „krahu“ poškodovanim, kar sem tudi storil; 67 milijonov sem razdelil železnicam; 18 milijonov pa obrnil za posojilnice; 7 milijonov sem dobil vrnjenih, 12 še pričakujem in drugih 66 milijonov?? Tega minister ni povedal.

Vsled takega zagovora bili so poslanci še bolj nevoljni in bila je za jezno liberalno večino prava sreča, da njej je poslanec in liberalec Wolf-rum pomagal iz zadrege rekši: res je, veliko nas stane sedanja vlada, a ona tudi veliko stori in izvršuje naše „velikanske“ (? Ured.) misli; ona je nesrečni konkordat podrla in mešnikom upljiv vzela, ona je uvedla novo šolo in porotniške sodnije, zboljšala civilno in kazensko pravdanje (na pr. bagatelno postopanje?) in železnicam pomagala na zdrave (? Ured.) noge. Bodimo složni in podpirajmo svoje sedanje liberalne ministre in sprej-mimo proračun za l. 1877. No, in to se je tudi zgodilo; vkljub velikeji jezi so si liberalni gospodje v roke segnoli in z vsemi proti 7 glasom davkeplačilcem naložili kakih 405 milijonov. — Kedaj bo tukaj enkrat že boljše?!

Cerkvene zadeve.

Šolske sestre na Štajerskem.

VII. Poslopje „šol. sester“ v Algersdorfu, sedež matere prednice, je kaj lepo zidovje, 2 nad-

stropja visoko z mnogimi prostornimi, snažnimi in prijaznimi sobami. Sprednje stenje gledi proti mestu Gradcu, kakor da bi vabilo mladino k sebi. Zelo v sredini je kapelica posvečena bl. Devici Mariji. Blagoslovili so toto hišo božjo rajni sekovski škof Otokar Marija 31. oktobra 1856 leta. Vseh „sester“ ki spadajo pod mater prednico v Algersdorfu je 86. Izmed teh je 62 z obljubami, druge so v tako imenovanem novicijatu. V „matiški hiši“ v Mariboru je vseh „sester“ skupaj 26. Obe-dve matiški hiši imate odgojilnice — penzionate, v ktere se sprejemajo deklice za poduk, kakor tudi kandidatnje, ki hočejo k družbi „šol. sester“ pristopiti.

Akoravno so „šol. sestre“ v oziru svojega notrajnega in zunajnega društvenega življenja med seboj popolnem jednake, vendar niso tako gledé svojih opravil. Delijo se v 2 dela: 1) sestre učiteljice; 2) sestre, ki se pečajo z domačimi opravki. Od deklic, ki želé v društvo „šol. sester“ stopiti, se posebne za ta lepi stan potrebne lastnosti tirjajo. V „matiški hiši“ v Algersdorfu so sledeče pogodbe: 1) da je deklica rojena od zakonskih starišev; 2) čisto, čednostno življenje; 3) telesno in duševno zdravje; 4) ne sme se nobeden primerljaj najti, da bi v družini bil kak ud zmešane pameti; 5) da družina ni žovasta (škrofulozna); 6) duševna zmožnost, da zamore deklica učiteljski kurs dovršiti, 7) da je ponižna, odkritosrečna, ubogljiva: lastnosti, brez katerih se samostansko življenje ne da misliti, niti nima obstanka; 8) potrebno premoženje, da se zamore deklica med tem, ko se za učiteljstvo pripravlja, z živežem in z vsem potrebnim preskrbeti; 9) da ima ob času pripravljanja za stan „šol. sester“, snažno in čedno obleko; pri preoblačenju še mora vložiti 70 goldinarjev za duhovsko obleko „šol. sester“. Pri tistih deklicah, ki ne mislijo postati učiteljice so v obče jednake pogodbe za sprejem v društvo, izvzemši 6. in 8. točko; morajo biti razumne in zastopne, ter vedeti pravilno pisati in brati. Deklice, ki se hočejo temu lepemu namenu posvetiti, se navadno sprej-mejo med 15. in 16. letom v hišo „šol. sester“, da se tam ločene od svetá leži za podučevanje pripravljajo. Med 18.—20. letom *) morajo ostre skušnje pred posvetno šolsko gosposko prestati. Na to se pripravlja pod imenom „kandidatinja“. Po dobro prestani skušnji zadobi kandidatinja obleko „šol. sester“ in živi odzdaj kot „novicinja“ v društvu. Novicijat ali preskušnja je začetkoma trajala 1 leto, zdaj navadno trpi 4 leta. Med tem časom je „novicinja“ pod nadzorništvom za to odločene „sestre“, ki jo podučuje v duhovskem življenju. Po preteklem letu stori novicinja začasno

*) s tem je popravljena pomota v 43. št. „Gosp.“, kjer je omenjeno bilo, da mora deklica vsaj 18 let stara biti, da se k „šol. sestram“ sprejme, ker že pred temi leti lahko v hiši njihovi stanuje; v 18.—20. letu že mora skušnje dokončati.

obljubo na 3 leta, in po preteklih 3 letih proste obljube (vota simplicia) za celo življenje. —

Drugi oddelek „šol. sester“ so tisti, ki se za hišna opravila odloči. One so „sestram“ učiteljicam popolnem jednake, le da njim ni treba za učiteljstvo pripravljati se. Sprejemljejo se do 26. leta v društvo.

V šolah podučujejo „šol. sestre“ v vseh od deželjske gosposke za učilnice odločenih predmetih. Kar pa je za deklice v šoli „šol. sester“ še najbolj imenitno, je to, da dobivajo tudi poduk v vsem, kar je pridni deklici, skrbni gospodinji znati potrebno: šivati, plesti, najpotrebnejšo obleko napravljati, gospodinjska opravila: pri hiši, kuhi, živini itd. Po priznanju šolske oblasti zadostujejo „šol. sestre“ v poduku popolnem tirjatvam sedaj-nega časa. Mnoga pohvalna pisma, in priznanja od strani šolskih nadzornikov, in od strani starišev, hvaležnost otrok, ki so bili od „šolskih sester“ izrejeni in podučeni, jih priporočujejo nad vse učiteljice za deklisko mladino. Da one leži in z večim uspehom delajo za odrejo deklic, nego učitelji, bo gotovo rad vsak nepristransk razsojevalec pripoznal. Ne da se tajiti njih veči veljava tudi nasproti posvetnim učiteljicam. Razloček med posvetnimi učiteljicami *) in v duhovskem društvu živečimi „sestrami“ se mi zdi, kakor med dojnico in ljubeznjivo materjo. Prva dela in skrbi za otroka, ker je v taki službi, druga pa dela z materno ljubeznijo in skrbjo. Zraven tega se pa ves poduk pri „šol. sestrah“ godi na krš. podlagi v smislu sv. naše vere. Ljubezen do uka, krš. življenja se vzbuja in mlademu sreju deklic z svetlim zgledom krš. učiteljic. Ker otroci vidijo in spoznajo, da jih „sestre“ ljubijo, jim tudi ljubezen in udanost nasproti prinesejo, njih mlada srca se odprejo za nauke, kakor glavica rože pri vzhajajočem solncu. Od tod tudi velik uspeh, ki ga imajo „šol. sestre“ pri podučevanju otrok. Nepristranske višje oblasti so to rade pripoznale. Kdor je bil navzoč pri skušnjah „šol. sester“, bode tudi pripoznal, da smo premalo nego preveč povedali.

Naj bi se toraj pravi prijatelji mladine ne ustrašili truda in žrtev, upeljati „šol. sestre“, kjerkoli se le nekoliko dá. Nikakor se ne sme mrzlo gledati k temu, kdo uči mladino, in kako se podučuje. V prvi vrsti pa je to dolžnost č. duhovščine. Z vsemi silami in pripomočki, ki nam jih ozke meje šol. postav pripuščajajo, se ravno duhovniki za to potegovati morajo, da bode rešena mladina. Vzeli so nam sicer šole, in malo še manjka, da nas še niso iz tistih popolnem izsuvali: pa ljubezni do mladine, radodarnosti in skrbi za toisto nam niso ter nam tudi ne morejo vzeti.

Fr. Zmazek.

*) Kakor so protestanti s svojimi dijakonisami fjaško naredili, tako se bode tudi pred ali pozneje pri nas zgodilo s posvetnimi učiteljicami. Za poduk in odrejo otrok je nekaj več potrebno, kakor abc znati; slabe ženske moči podpira in vzdrži le versko prepričanje. Pis.

Gospodarske stvari.

Naprava gnojnih gred v prirejo rane zelenjave.

M. Namen gnojnih gred je: prireja zelenjave in drugih sadežev po umetnem pregrejanju zemlje in zraka v kratkejšem in v ranjšem letnem času, kakor pa se to v prosti zemlji pod milim nebom dognati da.

Gnojna greda se mora tedaj na solnčnatem, proti ostrim vetrom zavarovanem prostoru napraviti, kjer se zrak tudi spomladanskemu solncu lahko in izdatno pregreti da.

Da se pa zemlja in zrak pregreje, za to se vzame črstev, frišen konjski gnoj, ki nakopičen in trdno stlačen zavreje in močno gorkoto od sebe daje. Kolikor prej se gnojna greda naredi, toliko bolj na debelo se mora gnoj nakupičiti. Grede januarja in februarja narejene potrebujejo po tri črevlje debelih plasti, pozneje po poldrugi do dva črevlja debelih. Še pozneje narejene se smejo iz smesi iz gnoja in listja narediti ali celo samo iz listja, pri čemur pa je treba paziti na to, da se listje boljna debelo nakopiči. Temu nasproti se v novejšem času tudi tako imenovane mrzle ali hladne gnojne grede delajo brez vse gnojne podlage, ki se samo po solnčnih žarkih skozi okna tako pregrejejo, da oziroma stroškov skoraj isti dobiček prinašajo, kakor tople grede in se tedaj skoro od vseh strani priporočajo. Namesto steklenih oken se lahko vzamejo okvirji z oljnatim papirjem prepreženi, zlasti za rano prirejo raznih sajenik, kakor to v mnogih krajih z velikim pridom narejajo. Gnojne grede so stalne, t. j. precej globoke jame, so z debelimi deskami obite ali pa obzidane, ki se z gnojem napolnijo. Ali take niso tako navadne in se ne priporočajo toliko, kolikor premakljive gnojne grede. Za te se jame le za poldrugi črevelj globoke napravijo. Zaboji iz debelih desk so prenesljivi, ki se nad gnoj, kateri je v jamah nakopičen, postavijo. Napravijo se tedaj črevelj globoke jame za črevelj širje in dalje, kakor je gredni zaboj, ki mora nekoliko nagnjen biti. Gnoj se naloži v čveterovoglati kup, ki je širok, kakor jama. Kratki in dolgi gnoj se mora dobro pomešati in enakomerno nakupičiti. Ko je kup gnoja naložen, se zaboj na njega postavi, gnoj stepta in zaboj z okni ali deskami pokrije, na kar se greda kmalu začne vgrevati. Kakor hitro je najhujša vročina minila, se nanosi na gnoj za pol ali tri četrti črevelja visoko dobre prsti za gnojne grede, ki mora pa skozi mrežo posejana biti. Na to se potem seje ali sadi, kar koli se potrebuje ali hoče.

Ko nekoliko časa preteče, začne greda zopet hladna postajati; da se greda dalj časa topla obdrži, se mora od zunaj zaboj z čvrstim gnojem na debelo zadeliti in to tolikokrat ponoviti, kolikorkrat greda začne hladna postajati.

Zaboj gnojne grede se iz 4 debelih desk

zbiže; sprednja stena je črevelj, zadnja poldrugi visoka in obe 12—14 čreveljev dolgi. Postranski steni ste spredaj pri sprednji steni črevelj, pri zadnji pa poldrugi črevelj široki in pet čreveljev dolgi. Postranski steni se ob koncih z železnimi šinami objejo, ki tako daleč naprej molijo, da se s pomočjo luknje skozi zadnjo in sprednjo steno skozi gredo in z lesenim ključem zaboj vkup drži. Trdno zbiti zaboji ne veljajo, ker se po rabi ne dajo lahko hranjevati, med tem ko se oni po rečenem načinu napravljeni zaboji dajo narazen vzeti in jeseni in pozimi na suhem hraniti dajo. Jeden zaboj se navadno pokriva s tremi okni, katerih vsaktero je po 4—4½ črevelja široko in 5 čreveljev dolgo. Šipe se v klejnih zarezah, kakor postrešne opeke, jedna na drugo polože, da se more voda lahko od njih odtekati. Kolikor manjše so šipe, toliko manjša je škoda, ako se ktera ubije. Okviri ali rime iz jelovega, jelševega ali mecesovega lesa so boljše od onih iz hrastovega, ker se zadnji radi skrivé prvejši pa ne. Najboljša barva za te okviri in zaboje je Norimberška rudečina in laneni firnež. Ko se je posejalo in posadilo, se rastline, da ne poginejo ali da jih mrčesje ne vgonobi, z oglenim prahom, premogovim pepelom ali peskom potrosijo. Zdaj potrebujejo grede vse skrbi. Treba jih je varovati mraza, dežja po slamnatih odejah ali zbitih deskah. Kedar sonce sije, jih je treba odpirati, pazljivo polivati, da zemlja ni prevlažna ne presuha. Ko rastline že visoke vzrastejo, se morajo zaboji vzdigniti, da morejo rastline rasti dalje. Posebno pa je treba zaboje skrbno z čvrstim gnojem obdajati, ko se kaže, da hočejo hladne grede postati. Sicer pa to vse lastna pamet in skrb najboljše uči vsakega.

M. Bučelicam koristna rastlina. Zmajeglavka ali ivalja (*Dracocephalum moldavicum*), ki k ustnjačam pripada, je stara davno razširjena jednoletna rastlina, ki povsodi lepo raste in se lahko zaplodi, ker obilno semena dozorja. Ta rastlina se, kakor navadna melisa rabi, da se iz nje napravlja melisna voda, melisni duh, karmelitavska voda itd. Na severnem Nemškem zmajeglavko po domačih vrtih obilo sejejo. Seje se pa najbolje po vrstah 30 centim. Rastline rastejo brez posebne skrbi navadno prav močno in pokrijejo kmalu zemljo. Na steblih pa 35—40 centimetrov visokih se kmalu razvije cvetje modre barve v obilnem številu, ktero bučelice kaj rade obiskujejo in pridno iz njih strd nabirajo. Ta bučelna paša je posebno zarad tega vsega priporočanja vredna, ker ta rastlina ravno o najhujši letni vročini meseca julija močno cvete, ko bučelice druge pašé ravno nimajo preveč. Tudi za obrablje okoli gredic se ta rastlina dobro prilaga, ker se kmalu gosto zaraste in tako grede lepo obrbuje. Iz semena se da olje izpreštati, kar vrednost te bučelne rastline še povišuje.

M. Vrtno kolvje in ralce trpežne storiti. Naj se kuprenega vitrijola ali hudičevega olja v vodi razpusti, tako da pride jeden del vitrijola na 20 delov vode, n. pr. jeden funt vitrijola na 20 funtov vode. V to tekočina se potem koli ali ralce polože in do 48 ur v nji ležati in se namakati pusté. Potem se vzamejo iz nje in v senci posuše. To delo se tolikokrat ponovi, da lesovje nekoliko modrikasto plavkasto barvo zadobi, na kar se še nekoliko z apnenim mlekom pomažejo. Tako lesovje je desetkrat trpežnejše, kakor druge brez namakanja.

M. Ovčji kašelj. Kašelj ovce večidel dobijo jeseni vsled prehlajenja, kdar o mokrem mrzlem vremenu jeseni na pašo gredo. Za kašljem bolene ovce se morajo v hlevu pridržati in se jim vsak dan po jeden ali dvakrat za žlico čaja iz bezgovega cveta daje, v kterega se je nekaj piva vlilo ali pa nekoliko kapljic vode od grenkih mandelov narejene.

Sejmovi 21. dec. v Laškem, pri sv. Tomažu nad Velikonedeljo; 23. dec. v Brežicah.

Dopisi.

Iz Pohorja. [Konec.] Bila je lani pri nas silno slaba letina, ker smo imeli vse mogoče uime: mraz, toča, slano itd., a letos je hvala Bogu v vsemu pridelki bolje, le v vinogradih in sadunosnikih ne.

Čeravno letos nismo imeli toče in tudi spomladni mraz ni kaj škodoval trsu, smo vendar ubogo malo natrgali tako, da so neki še menje mošta dobili, kakor lani in smo na slabšem; ker lani nam je bila štibra odpisana, letos pa ne. L. 1876. bi se po pravici moralo imenovati ne vinsko, nego vodeno leto, ker dežja in nalivov je bilo skozi celo leto izvanredno mnogo. Vsled tega je v dolinah večkrat poplavelo travnike in njive ter naredilo veliko škode, pa tudi na gorah, zlasti na Htinji smo spomladi imeli toliko vode, da nam je v kleti tekla, kar prej nikoli ni bilo in stari ljudje ne pomnijo — in če smo denes vodo izplali, je jutri zopet pritekla, da je bil res velik križ v tem vodenem letu! Sadja, razun nekaj kostonjev nismo imeli že 3 leta zaporedoma na Pohorju, ker ga je mraz vzel ali pa toča potokla. Tudi se je od lanske toče posušilo veliko drevja, zlasti čespelj ali sliv. Bolj veselo je, da letos živeža ne boče majnkalo tudi ubogim ljudem ne, ker je obrodil bob (krompir) in pa oves, poglavitni živež Pohorjancev. Pšenica, rž in ječmen so se srednje obnesli. Repe, korenja in zelja je obilno, krme bo za silo. Turšica, ki jo pri nas še sejemo, letos ni dozorela, je zelena ostala in ima mlečno, mehko zrnje. Zanimivo bo tudi čuti, kako je obrodilo seme, ki smo ga lani po toči poškodovani v dar prejeli. Najslabše je obrodilo rženo seme, ki je iz severnih, mrzlih dežel doma, neki iz Šlezvik-

Holštajna; dalo je samo po tri zrna in malo slabe slame, ki ni za škope. Tote rži ne bomo več sejali, ker ni za naše kraje. Bolje obrodilo je pšenično seme, pa vendar ni tako dobro, kakor naša domača pšenica. Bomo le raji domačo pšenico sejali. Najbolje se je pa skazal darovani oves. Iz enega vagana je priraslo 8 vaganov lepega, čvrstega, kot ječmen težkega ovsa in tega se hočemo poprijeti, sejati ga in na Pohorju vdomačiti, tudi zarad tega, ker zgodaj dozori.

Iz Lembaha. Dne 21. nov. se je novo, na zahodnji strani vasi stoječe šolsko poslopje slovesno blagoslovilo, ter svojemu namenu izročilo. Dasi je bilo neugodno vreme, se je vendar že za rana ljudstvo v obilnem številu pri cerkvi zbirati začelo. Otroci so se šli v starih šolskih prostorih, od katerih so se dnes za vselej poslovili, ter pred cerkvijo v dve vrsti postavljeni pričakovali gostov, ki so obljubili, svečanosti se udeležiti. Počastilo nas je več gostov, med njimi c. kr. šolski nadzornik g. Fr. Robič, g. Kodela, znani dobrotnik naše šole, nekaj meščanov, in učiteljev.

Z godbo spremljani se podamo vsi v cerkvo, kjer so g. župnik slovesno sv. mešo peli, potem pa v kratkem, jedratem nagovoru razložili imenitnost dneva, ker se bode odprla in posvetila nova šola v dušno in telesno korist naše mladine. Dokazivali so važnost in potrebo poduka, ter stariše opominjali, da polnijo marljivo prostrano novo učilnico z svojimi otroci, ker le tako jim ona v istini koristiti zamore. Po dovršenem opravilu v cerkvi korakali smo v procesiji proti novemu z zastavami in zelenjavo krasno okinčanemu šolskemu poslopju. Naprej so šli učenci z banderom in razpelom. Pred vhodom postojmo, dokler g. župnik dotične molitve odmolijo, na kar se vrata odprejo, in vsi se zberemo v sobani 1. razreda, kjer se z blagoslovljenjem razpela in drugih za šolo namenjenih svetih podob cerkvena opravila končajo. Sedaj nastopi g. šolski nadzornik ter vse navzoče v imenu c. k. okrajnega šolskega in okr. zastopa prav gorko pozdravi, in jim iz srea čestita k doveršenju šole rekoč, da so se s tem gotovo ne malim podvzetjem proslavili ne samo za sedanost temuč tudi za vso prihodnost. Govornik konča z 3kratnim živjoklicem na svitlega cesarja ter v imenu občine izroči ključe šolskemu vodju. Prevzevši ključe g. vodja v daljšem govoru povdarja vzajemnost med šolo in očetovo hišo, kazoč, da je ona podlaga in pogoj uspešnega podučevanja in izrejevanja mladosti. Za tem se množica razide ogledovat nove šole, njene oprave, kakor tudi izloženih učil. Otroci pa so zapeli več pesmic ter se slednjič z klobasami, kruhom in vinom nekoliko pogostili.

Proti enej popoldne se zberó gostje v sobani 3. razreda, katera je bila prav okusno ozaljšena, k obedu. Pri tej priliki se je napivalo svitlemu cesarju, šolskemu svetu in njegovemu načelniku,

g. Dr. Reiser-ju, g. Kodela-tu in vsem dobrotnikom šole. Gospodu župniku pa gre posebna čast, da so z svojimi napitnicami vse društvo razveseljevali. Isto tako se jim prisrčna zahvala izreka za vse dobre svete, z kojimi so večkrat uljudno postregli, za obilni trud, katerega so imeli pri kinčanju poslopja, pred vsem pa za lepe podobe, koje so velikodušno šoli podariti blagovolili. Den 21. nov. bodo dolgo pomnili ljudje vrle lembaške fare.

Od sv. Duha pri Lučah. (Sleparija.) Tukajšni kmet J. E. in kmetska hči M. G. sta sklenola stopiti v sv. zakon. E. je vojak, ki še ni 23 let star; dobro vedevši, da potrebuje dovoljenja, se poda v Maribor k nekemu „feldvebelnu“, da mu ta naredi dotično prošnjo. Feldvebel mu obljubi, da bo vse priskrbel in se da masno plačati. E. maže skozi 3 tedne in skrbno hodi popraševati, če je že „feldvebel“ dovoljenje za njega izprosil. „Feldvebel“ pa zavlačuje to reč do zadnjega dne. Zadnji den še le dobi E. od „feldvebelna“ za 34 fl. nek namazan papir ali „schmierzettel“, ki ne velja nič. Podpisan je „feldvebel“ sam. Kar je pa prav čudno, še polkov pečat je pritisnjen. Ta je menda imel namen g. župniku peska v oči vsipati. Nerazumljivo le je, kdo je dal „feldvebelnu“ oblast, zraven svojega podpisa pritiskati polkov pečat? Saj menda ni „feldvebel“ zapovednik polka. Dotično pismo je videl c. kr. okr. glavar v Lipnici, ki bo baje „feldvebelna“ na dotičnem mestu dostojno priporočil. Star vojak.

Iz Koroškega. (Razne novosti.) Vrli list Kärntner-Stimme svaruje v nekem dopisu iz podjunske doline, naj ljudje ne verujejo sleparjem, ki jih lovijo po tako imenovanih: Ratenbriefe. Človek se zaveže po obrokih denarje pošiljati ali v Celovec, Gradec, največkrat pa na Dunaj, češ, da bo bogat postal po veliki loteriji. Toda zvečinom je vse le sleparija. Nekdo je v 17 mesečnih obrokih odposlal 170 fl. in zadel res 3 dobitke. Po končani igri je dunajski bankir med 20 deležnikov ves dobiček, kakor je rekel, razdelil. Ali bankir je pred vsem na sebe zmislil in deležnikom neko obligacijo v vrednosti 67 fl. in 5 fl. 40 kr. v srebru, tedaj vkup 72 fl. 40 kr. dal. Toraj je vsak deležnik zgubil v 1½ leta celih 97 fl. 60 kr. bankir pa je od 20 deležnikov nalovil 2000 fl. Dakle varujmo se dunajskih in drugih goljufov! V Celovecu bi radi pesji davek zvišali, toda srenjski zastopniki ne vedo, kako bi se poprijeli ovega posla ali prav za prav mošenj pesjih prijateljev. Zato so si odmerili 3 tedne — za premišljevanje. To morajo res čudno zbrihane glave biti, ti srenjski očetje mesta celovskega- Hranilnica v Celovecu pregleduje sedaj svoje račune in je zaprta od 11. dec. do 17. januarja 1877. — Bilo je po novinah brati, da bo vstaš hercegovinski, hrabri Musič v Celovecu zaprt, ker je bil od naših žandarjev v Dalmaciji prejet. Toda Andrassy si je reč premislil in je dal Musiča izpustiti. Tudi prav, vendar bi njega bili rajši videli, kakor pa divje baši-

bozuke, koje so v Celovcu nekaj časa redili, umivali, česali in naposled na Turško odposlali.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Konservativni in ž njimi naši slovenski poslanci so tudi napadali in sicer jako ostro sedanje ministre: g. Herman je grajal „nedostojno“ njihovo ravnanje z Čehi in z sv. katoliško Cerkvijo, Pražak se je potegnil za česke šole, Oelz, Koronini in Heinrich za konservativno in slovansko časnikarstvo, ki še ni nikoli toliko trpelo, kakor v hvalisani dobi sedanjega ustavo-verskega liberalizma. Vrli „Slovenec“ in „Sl. Nar.“ v Ljubljani, Vaterland na Dunaju, katoliški listi na Tirolskem, zlasti pa česki listi in pa Politik v Pragi se črez red pogosto zaplenjajo. Poslednji list je vlada konfiscirala lani in letos 883 krat, ker je eden list po 2 in 3krat pograbila preden se je smel razposlati. Ali boljše bi naši poslanci bili djali, ako bi tokrat bili popolnem molčali in pustili ustavake, naj bi se sami med seboj trgali. Ministri ramreč so naše poslance ali prezirali ali pa zaničljivo smešili, da se je vsa zbornica smejala. Sploh pa se avstrijskemu domoljubu mora čuda zdeti, kako še ti gospodje kaj smeha zmorejo, kder bi se davkeplačilci lahko jokali videvši, da bodo morali več nego 405 milijonov pokriti. Liberalni poslanci so se sicer hudovali nad ministri, a dovolili so vse in še jim 50.000 fl. dodjali na prosto razpolago in za vladine novine odkazali 214.000 fl. Koronini in dr. Vošnjak sta tudi grajala, da se uradniki pri volitvah preveč vtikajo in ustavovercem na korist pritiskajo na volilce. Znani Seidl hoče, naj se „turnanje“ ali telovadba upelja pri vseh malih šolah in naj se vojaški zraven „komandira“. Bolj pameten bil je nasvet konservativca Harranta, ki je rekel, da se kmetskih fantov preveč med vojake jemlje, ker mestni mladiči pogosto niso za vojaštvo, in pravi: naj ti zvrčenci plačujejo nekoliko svoto v vojaško kaso. Plener pa je nasvetoval, naj vlada vzame nekaj denarjev iz hranilnic ali šparkas in nadomesti z državnimi dolžnimi pismi; to bi bila neizmerna nevarnost za ljudi in je zelo prav, da je finančni minister nasvet zavrgel. Vendar čuden je le ovi nasvet liberalca Plenerja; kajti kdo vè, ali se mu bo vsak minister ustavljal? Magjarski ministri žugajo odstopiti, ako se jim vse ne dovoli zastran nacionalne banke. Pri cesarju je sedaj odločba, ali ti še niso ničesar določili.

Vnanje države. Ves svet sedaj gleda v Carigrad, kder se posvetujejo poslanci evropskih 6 velevlad namreč Avstrije, Rusije, pruske Nemčije, Italijanske, Francozke in Angležke, kako bi turškim kristijanom zdatno pomagali. Shodu se pravi konferencija in od nje je sedaj odvisno, kako se bo turško prašanje rešilo. Sedaj še ni nič znano kako in kaj? Na Nemškem so ljudje čedalje bolj razkačeni, da so prisiljeni otroke v šole pošiljali,

kder je mešnikom učiti zabranjeno in kder neverni učitelji najgršo nevero ubogej mladini v nježna srca zasajajo. Bismark se za to malo zmeni in preganja škofe, kakor do sedaj, brez nehanja in najmenjše milosti. — Na Italijanskem narašča tolovajstvo; pretečene dni so nekega Angleža tolovaji pred mestom Palermo v Siciliji ugrabili in odgnali in ga spustili še le, ko so njegovi sorodniki položili 300.000 frankov. — Francozki zbor poslancev bo bržčas razpuščen, ker je preveč sovražen katoličanom. — Angleških oficirjev je zopet veliko stopilo v turško vojno. Ruska vojna je večjidel že blizu turške meje. Srbski general Črnajev bil je ove dni na Dunaju, kder so ga slovanski poslanci dr. Klaič, dr. Vošnjak, Nabergoj in drugi obiskali in se mu zahvalili, da se je za jugoslovanske brate tako velikodušno žrtvoval. General se jim je srčno zahvalil in se odpeljal k ruskemu velikemu knezu Nikolaju v Kišenev na pogovor zastran vojske zoper Turka. Iz Kišeneva bo odšel zopet v Srbijo z jedno divizijo ruskih vojakov. — Brazilski cesar in cesarica sta te dni obiskala sveto mesto Jeruzalem.

Smešničar 51. Nek vinski brat bil je v nevarnosti popolnem oslepnoti in pride k dohtarju zdravila iskat. Ta pa mu reče, da zanj nima nobenega zdravila, ampak samo še dober svet: pustite vino! Bolenik se tega sveta močno ustraši in prasi: g. dohtar, dajte mi kakih 14 dni odloga, da si to reč dobro premislim. „Prav, le pomislite si in potem povejte, kako in kaj?“ Ko se črez 14 dni zdravnik in bolenik zopet vidita, praša dohtar: no kako ste si premislili? „Vejste gosp. dohtar“, odgovori vinski brat, „bom pa ga le koj pil; kajti videl sem na tem ničvrednem svetu že itak — zadosti, a pil še nisem zadosti.“

Razne stvari.

(Pazimo Slovenci!) da bodo slovenske srenje pri bližajočih se volitvah pridne, poštene, narodne može volile v srenjske zastope; kajti drugo leto so tudi volitve za deželni zbor!

(Seidl II.) Neki penzjonirani major baron Teuchert je hotel v Karčevinsko srenjo pri Mariboru sprejet biti bržčas, da bi edini slovenski zastop blizu mesta razdrl in nemčurjem pri volitvah pomagal — a srenja ga ni sprejela, čeravno si je baron Rast stareji veliko prizadeval. Nemčurški lisjaki so zopet v mlako padli.

(Knezoškofijska palača) v Mariboru, zlasti pa konzistorijalna kancelija bila je v veliki nevarnosti, ker se je unel škofov hlev, na katerem je bilo veliko sena in slame; vrlemu gasilnemu društvu in pa pridnim vojakom je se zahvaliti, da se je ogenj v 4urnem delu srečno ukrotil. Pravijo o zločinstvu.

(Priporočba.) Za izvršitev bližajočih se občinskih volitev si dovolujemo vsem občinam or-

muškega okraja priporočiti g. M. Robiča pri sv. Miklavžu. Minule volitve pred 3 leti je za naše občine on opravil in bili smo prav zadovoljni z njim. On je kot zapisnikar izveden in opravlja delo hitro, dobro in za malo plačilo.

Franc Tomažič, predstojnik Brebrovniški.

Juri Plemenič, predstojnik Hermanečki.

(Slovenjgraški notar Hofrichter), ki včasih tudi veljati hoče za neizmerno učenega zvedenca štajerske zgodovine, je začel za slovensko šolsko mladež in njene učitelje darovati nemške bodikaj knjige: Der gerade Michel, der Kuckuck, der kleine Steirer Peppi, Figaro Kalender, Gartenlaube, Dorfbote in: der Mensch stammt vom Thiere ab (človek se je iz živinčeta rodil) itd. Ako g. Hofrichter morebiti svoje predstariše iše med upicami (ofi), osli, bivoli, srakoperji, martinčki, sršeni itd. slobodno mu bodi, a med slovensko, katoliško mladež ne sodijo ove knjige, ampak na smetnjak ali pa na kraj, kamor g. Hofrichter menda tudi večkrat na dan zahaja, če je zdrav!

(G. dr. Srnecem lajši) se je kot advokat nastanil v Celju.

(V Laškem) za Celjem je 28. nov. železniški delavec Kašpar Semen padel v Skalojsko jamo, kder kamenje lomijo, in se je ubil.

(Zemljin potres) se je 6. dec. prav trdno občutil v Rogatecu; padale so kupice raz miz in voda je iz škafov lila.

(Spremembe v lavantinski škofiji.) Fara zgorn. Polskava je razpisana do 12. januarja. Umril je P. Lavoslav Petenjok, minorit, kaplan pri slov. fari na Ptuji, star 58 let.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg. Golinar 11 fl., Vraz Jož. starj. 11 gld. Vtičar Juri 10 gld., Muha 3 gld.

(Dražbe) v tretje 19. dec. Lovro Turnšek v Šmarji; 20. dec. Fr. Zavernik v št. Jakobskem dolu, Blaž Štrigl v Litiji 900 fl. Peter Kresnik 1835 fl. Konjicah, Jernej Robnik v Kotu 5950 fl. 21. dec. Jan. Kaiser v Digošah 550 fl.

Listič uredništva: Dopis iz Makol in sv. Lenarta prihodnjič; smešničar o Jareninskem turnu ne bo tiskan, ker so se o najbolj zdravi župniji že spodteknoli, ki so bili v Mahrenbergu takrat, kedar je tam bilo še menje zdravo!

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 60 — — Srebrna renta 67 — — 1860-letno državno posojila 108 — — Akcije narodne banke 825 — Kreditne akcije 137 — — Napoleon 10-24 — Ces. kr. cekini 5-95 — Srebro 116-50

V Mariboru. Krompir 2 fl. 20 kr. Hl. — fažol 14 leča 30, grah 28 kr. Kg. — Pšeno 10 kr. liter. — Pšenično gres 26, prednja moka 21, srednja 16, polentna moka 13 kr. Kg. — Kravje maslo 1 fl. 20 kr., svinjsko maslo 90, slanina frišna 62, slanina prevojena 90 kr., puter 1 fl. 5 kr. Kg. — Jajce 3 kr. vsako. — Govedina 44, teletina 55, svinjetina mlada 55 kr. Kg. — Mleko frišno 12, posneto 10 kr. liter. — Drva trda fl. 3-90 mehka, fl. 2-80 Kbmt. — Ogelje trdo fl. 1—, mehko 60 kr. Hl. — Seno 2 fl. 70 kr. slama 2 fl. 80 kr., stelja 2 fl. 20 kr. za 100 Kg.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

(1 Hl. = 1⁶⁵/₁₀₀ vag.)

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tarsica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor	8	70	6	—	5	10	3	50	5	40	5	10	5	50
Ptuj	8	30	6	30	5	—	3	20	5	—	4	80	4	50
Ormuž	7	32	6	17	5	70	2	92	4	80	7	80	4	88
Gradež	6	65	6	50	4	88	3	65	4	79	—	—	4	84
Celovec	9	62	7	84	5	16	3	42	4	68	4	46	5	—
Ljubljana	9	10	6	40	4	70	3	57	6	80	4	70	5	85
Varaždin	8	20	6	40	5	80	3	60	5	—	5	50	4	20
Zagreb	10	80	8	—	6	—	3	—	6	80	—	—	—	—
Dunaj	13	70	10	60	9	40	8	70	7	45	—	—	—	—
Pešt	11	85	9	80	7	70	7	76	5	60	5	—	—	—

Loterijsne številke:

V Gradcu 9. decembra 1876: 6 64 46 59 81.

Na Dunaju " " 4 81 85 39 79.

Prihodnje srečkanje: 23. decembra 1876.

Sirovi loj

kupujeta vsaki čas po najvišji ceni

Karl Pamperl-ova sina,

Topilnica za loj, svečarija in milarnica,
zaloga vžigalnih, svetilnih in masčobnih tvarin

v CELOVCI na Koroškem.

Oznaniilo.

1—3

Podpisano ravnateljstvo daje vsem p. n. deležnikom na znanje, da se vplačevanje deležnine za leto 1877 začne z 1. januarjem in sicer vsaki čas pri ravnateljstveni kasi v lastnej hiši v Gradcu Sackstrasse Nr. 20, kakor tudi pri vseh distriktnih komisarijatih. Ob enem priporočamo zavarovanje pohišstva, živine, pridelkov, mašin in zalog vsakoterega blaga.

Ravnateljstvo

c. k. priv. vzajemne (wechselseit.) zavarovalnice proti ognju v Gradcu.

NAZNANILO.

MLADENIČ, slovenskega in nemškega jezika zmožen, ki je vsaj spodnjo gimnazijo dovršil, se sprejme za praktikanta v lekarno v Kamniku. Natančne pogodbe se zvedo pri bodočem lekarju **Jože Močniku**, zdaj bivajočem pri g. Dr. Samecu (Adelsberg — Krain.) v Postojni.

!!! Od leta 1267 !!!

Svetinja
za napredek

Svetinja
za zasluge

ALBERT SAMASSA,

c. kr. dvorni zvonar izdeljavec strojev in raznoterega orodja pri gašenju ognja v Ljubljani,
priporoča p. n. cerkvenim predstojnikom in občinskim zastopom:

Vbrana zvonila

z vso potreščino, kakor jarmi: ojnice okovi. Zvon
tudi 40 centov teže, zamore en mož zvoniti; dalje
priporoča vse vrste brizgalnic, orodja za gašenje,
vodnjake, cerkvene svečnike iz medenine, ventile,
šravbe itd. itd.

po najnižji ceni.

Občinam in gasilnim društvom, da si zvonove in gasilno orodje lahko omislijo, privolim
plačevanje v obrokih.

Diploma
pripoznanja

!!! 14 svetinj !!!

Diploma
pripoznanja

DAROVI ZA BOŽIČNE PRAZNIKE IN NOVO LETO!

Zaloga zlatnine in srebrnine (za darila)

Uljudno se zahvalujem slavnemu občinstvu za do sedaj mi skazano zaupanje
ter si volim naznaniti, da sem svojo zalogo zlatnine in srebrnine iz nova prebral ter
bogato in najnovejšim zahtevam in potrebam primerno pomnožil zlasti z predmeti iz zlata
in srebra, ki utegnejo kot darila o bodočih praznikih in o novem letu najbolj ugajati.

Popravila rad sprejemam in točno zvršujem.

Staro zlato in srebro kupujem po najvišji ceni ali ga zamenjavam z novim.

Zagotovljajé slavnemu občinstvu točno postrežbo in nizko ceno pričakujem
obilnih naročil.

HENRIK SCHÖNN,

juvelir, zlatar in srebrnar v Mariboru,

v gosposkej ulici, v Grubičevej hiši (poprej Eisl) šte. 105.

2-4